

วัตถุประสงค์ของการควบคุมกฎหมายมิให้รัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญเป็นเครื่องแสดงความหมายแห่งความมีตัวตนของคุณค่าที่สูงกว่า การควบคุมกฎหมายมิให้ขัดรัฐธรรมนูญจึงเป็นแบบแผนเพื่อให้คุณค่าที่สูงกว่านั้นปรากฏผลจริงจิ่งขึ้นโดยเป็นการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ส่วนรวมของสังคม ในหลาย ๆ ประเทศที่เคียวที่ได้ใช้ระบบการควบคุมกฎหมายมิให้ขัดรัฐธรรมนูญ แต่อาจใช้ระบบที่ต่างกันและองค์การในการควบคุมก็อาจต่างกันด้วย อย่างไรก็ตาม สิ่งที่แน่นอนก็คือประเทศต่าง ๆ ที่ใช้ระบบการควบคุมกฎหมายมิให้ขัดรัฐธรรมนูญจะต้องมีวัตถุประสงค์ในการที่จะควบคุมกฎหมายมิให้ขัดรัฐธรรมนูญซึ่งย่อมมีความคล้ายคลึงกัน ดังต่อไปนี้¹

1. เพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม การควบคุมกฎหมายมิให้ขัดรัฐธรรมนูญเป็นการป้องกันประชาชนเพื่อมิให้ผู้มีอำนาจบัญญัติกฎหมายใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายจนเกินขอบเขตด้วยการบัญญัติกฎหมายที่กระทบกระเทือนต่อประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่สิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองไว้ ดังเช่นในประเทศไอร์แลนด์ ภายใต้รัฐธรรมนูญปี ค.ศ. 1937 ศาลยุติธรรมของไอร์แลนด์ได้ตีความเพื่อป้องกันสิทธิของบุคคลคนหนึ่งในคดีที่ขึ้นสู่ศาลสูงสุดไอริช (the Supreme Court of Eire) ในปี ค.ศ. 1940-1950² ศาลพยายามยืนยันว่า รัฐธรรมนูญประกันสิทธิที่แน่นอนของบุคคล

¹ไพโรจน์ ชัยนาม, สถาบันการเมืองและรัฐธรรมนูญของต่างประเทศกับระบอบการปกครองของไทย (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2515), หน้า 133-134. Karl Loewenstein, Political Power and the Governmental Process (Chicago: the University of Chicago Press, 1957), p. 250.

²K.C. Wheare, Modern Constitutions (London: Oxford University Press, 1971), p. 117-118.

และฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหาร ได้กระทำการอันเป็นการมิชอบด้วยรัฐธรรมนูญในการละเมิดสิทธิเหล่านั้น และในปีค.ศ. 1947 ศาลสูงสุดไอร์แลนด์ได้รับข้อเรียกร้องให้พิจารณาความหมายของข้อกำหนดหรือบทบัญญัติในมาตรา 40 (6) แห่งรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวซึ่งได้บัญญัติประกันสิทธิของประชาชนในรูปของการรวมตัวกันและของสหภาพต่าง ๆ เนื่องจากรัฐสภาไอร์แลนด์ผ่านกฎหมายซึ่งจำกัดสิทธิของประชาชนในการที่จะก่อตั้งสหภาพออกมา ศาลสูงสุดได้ตัดสินในคดี *National Union of Railwaymen v. Irish Transport and General Workers' Union*, (1947) I.R. 77 ว่า กฎหมายนั้นไม่มีค่าบังคับบนพื้นฐานที่ห่างไกลจากการเป็นกฎหมายควบคุมการปฏิบัติตามสิทธิในการก่อตั้งสมาคม เนื่องจากพยายามลบล้างสิทธินั้น

เช่นเดียวกันในรัฐธรรมนูญของเบลเยียมก็ได้บัญญัติให้ประกันสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลโดยถือเป็นการหมายที่มั่นคงซึ่งสถานิติบัญญัติไม่สามารถบัญญัติกฎหมายอันล่วงละเมิดต่อเสรีภาพส่วนบุคคลได้โดยไม่ต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญ

2. เพื่อประโยชน์แก่อำนาจสูงสุดในการปกครอง เป็นการรักษาคูณภาพแห่งการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กรอันเป็นกระบวนการแห่งอำนาจทางการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตยได้บัญญัติไว้ เช่น ในประเทศที่มีรัฐรวมหรือสหรัฐมีการควบคุมกฎหมายมิให้ขัดรัฐธรรมนูญก็เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการล่วงล้ำอำนาจหน้าที่ในระหว่างรัฐแต่ละรัฐที่รวมกันอยู่กับรัฐกลาง (federal state) และในรัฐเดี่ยวก็เพื่อป้องกันมิให้อำนาจแต่ละอำนาจของอำนาจอธิปไตยเข้าไปก้าวกายซึ่งกันและกัน

3. เพื่อคุ้มครองป้องกันรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายพื้นฐานในการปกครองประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากในประเทศส่วนใหญ่ของโลกได้ถือว่ารัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ซึ่งมีผลทำให้การเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นไปได้ยาก (rigid)¹ หรืออาจเป็นไปได้เลยเพื่อจะดำรงรักษาความเป็นกฎหมายสูงสุด (supremacy of the law) ไว้ ดังนั้นเมื่อกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติที่บัญญัติขึ้นมีข้อความหรือเจตนารมณ์ที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ก็จะต้องมีการ

¹ไฟโรจน์ ชัยนาม, คำอธิบายกฎหมายรัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ, พิมพ์ครั้งที่ 2. (พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2495), 1: 422-441.

ป้องกันหรือควบคุมโดยประกาศให้กฎหมายนั้นไม่มีผลใช้บังคับหรือเป็นอันเสียเปล่าไป

การวินิจฉัยกฎหมายเช่นนี้เป็นเครื่องประกอบที่จำเป็นแก่รัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร และแก่รัฐบาลที่ได้รับมอบอำนาจจากประชาชน แม้จะเป็นการสนับสนุนให้รัฐธรรมนูญคงความเป็นกฎหมายสูงสุดไว้โดยมิให้มีการละเมิดต่อรัฐธรรมนูญได้ก็ตาม แต่ก็จะต้องคำนึงถึงองค์กรที่ควรมีอำนาจวินิจฉัยด้วย โดยมิให้ขัดต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจอันเป็นหลักสำคัญของระบบรัฐธรรมนูญด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย